

Sygn. akt I C 2267/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2020 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Wojciech Modrzyński

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Dorota Kwiatkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 lutego 2020 roku w Toruniu

sprawy z powództwa A. C. (1)

przeciwko M. G. (1)

o ochronę dóbr osobistych

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda A. C. (1) na rzecz pozwanej M. G. (1) kwotę 1.637,00 zł (tysiąc sześćset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Wojciech Modrzyński

I C 2267/19

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 grudnia 2019 r. (data wpływu) **powód – A. C. (1)** wniósł o:

1. zobowiązanie pozwanej M. G. (1) w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku do skierowania do powoda listem poleconym na jego adres, przeprosin o następującej treści:

„M. G. (1) przeprasza Pana A. C. (1) za ujawnienie bez jego wiedzy i zgody osobom trzecim treści prywatnej korespondencji sms z A. C. (1). Działanie takie stanowiło bezprawne naruszenie dóbr osobistych w postaci tajemnicy korespondencji oraz prawa do prywatności Pana A. C. (1), za co przeprasza.”;

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w G. kwoty 5.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 listopada 2019 r. do dnia zapłaty tytułem zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na cel społeczny;

3. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty (k. 3-5).

W uzasadnieniu wskazano, że powód pozostawał od kilku lat z pozwaną w związku konkubenckim - mieszkali razem, prowadzili wspólne gospodarstwo domowe, urodziła się im wspólna córka. Wskutek wcześniejszych nieporozumień i wymiany zdań powód w dniu 31 stycznia 2019 r. miał zostać zmuszony przez pozwaną do wyprowadzenia się z

mieszkania. Przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu strony zawarły w dniu 23 czerwca 2017 r. ugodę sądową w przedmiocie ustalenia kontaktów powoda z córką. Z powodu wyprowadzki powód zainicjował wnioskiem z dnia 12 marca 2019 r. postępowanie w przedmiocie zmiany kontaktów z małoletnią córką. W toku ww. postępowania pozwana załączyła do pisma procesowego z dnia 8 lipca 2019 r. prywatną korespondencję SMS pomiędzy stronami dotyczącą ściśle prywatnych spraw, głównie związanych z wychowaniem i opieką nad córką stron. Wydruki tej korespondencji miały być przygotowywane w gabinecie dentystycznym prowadzonym przez pozwaną przez jej asystentki i na jej polecenie, a zatem dostęp do korespondencji mieli, zdaniem powoda, pracownicy i pacjenci gabinetu, bez jego wiedzy i zgody. W ocenie powoda zachowanie to stanowiło naruszenie dóbr osobistych – tajemnicy korespondencji oraz prawa do prywatności.

W odpowiedzi na pozew z dnia 3 stycznia 2020 r. (data stempla pocztowego) **pozwana – M. G. (1)** wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych (k. 48-49v).

W uzasadnieniu wskazano, iż przepisy prawa wykluczają bezprawność zapoznawania się, utrwalania, przechowywania, przekazywania lub innego wykorzystywania treści SMS, o ile nastąpi to za zgodą nadawcy lub odbiorcy (w tym wypadku pozwanej). Pozwana przyznaje, że udostępniła treść wiadomości sms dotyczących tematyki wskazanej przez powoda w pozwie Sądowi Rejonowemu w Grudziądzu w sprawie o ustalenie kontaktów.

Sąd ustalił, co następuje:

A. C. (1) i M. G. (1) pozostawali przez kilka lat w nieformalnym związku. Prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Mają wspólną córkę – małoletnią A. C. (2).

(okoliczności bezsporne)

Przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu w sprawie o sygn. akt (...) 343/19 toczy się postępowanie w sprawie wniosku powoda o ustalenie kontaktów z małoletnią córką stron oraz o zabezpieczenie. W ww. postępowaniu pozwana po zapoznaniu się z wnioskiem powoda o zabezpieczenie złożyła pismo procesowe datowane na dzień 8 lipca 2019 r. Do pisma zostały dołączone wydruki z korespondencji SMS prowadzonej przez pozwaną z powodem w okresie od 12 lutego do 29 czerwca 2019 r., dotyczącej kontaktów powoda z córką.

(okoliczności bezsporne, nadto dowód: pismo procesowe pozwanej w sprawie I. N. 343/19 – k. 10-13; wydruki wiadomości SMS – k. 15-39)

Pozwana M. G. (1) jest lekarzem dentystą i prowadzi działalność gospodarczą – Indywidualną (...) w G..

(okoliczności bezsporne, nadto dowód: wydruk z (...) pozwanej – k. 9)

Na przełomie marca i kwietnia 2019 r. oraz w okresie wakacji 2019 r. pracownicy pozwanej, wśród nich M. G. (2) – asystentka, inne asystentki pozwanej oraz M. G. (3) – rejestratorka, były zapoznawane przez pozwaną z treścią korespondencji SMS powoda z pozwaną. Zadaniem pracownic pozwanej było zrobienie screenów ekranu telefonu z wyświetlonymi wiadomościami SMS, a następnie ich wydrukowanie celem przedłożenia wydruków do Sądu Rejonowego w Grudziądzu. Powyższe screeny były zapisywane na komputerze służbowym, a gotowe wydruki były zanoszone pozwanej do jej gabinetu na biurko.

(dowód: zeznania świadka M. G. (3) – e-protokół z dnia 12 lutego 2020 r., g. 00:12:14-00:18:07, k. 94v-95)

Obecnie M. G. (3) nie jest zatrudniona u pozwanej. Z wniosku pracownika rozwiązano umowę o pracę za porozumieniem stron. Po rozwiązaniu umowy M. G. (3) napisała oświadczenie na portalu Facebook, w którym stwierdziła, iż była wykorzystywana i poniżana przez pracodawcę, ale nie wymieniła nazwiska pozwanej.

(dowód: wydruk z portalu Facebook – k. 51; wydruki z aplikacji Messenger – k. 53-54; rozwiązanie umowy o pracę – k. 56)

Pozwana skierowała do Prokuratury Rejonowej w Grudziądzu w dniu 10 czerwca 2019 r. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia czynu nękania z art. 190a § 1 k.k. przez powoda. Do zawiadomienia pozwana załączyła wydruk korespondencji SMS prowadzonej z powodem.

(dowód: postanowienie o umorzeniu dochodzenia sygn. akt PR I Ds 1030.2019 – k. 64-66v)

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie był w zasadzie bezsporny. Pozwana przyznała bowiem, że udostępniła korespondencję SMS prowadzoną między stronami Sądowi Rejonowemu w Grudziądzu. W pozostałym zakresie Sąd oparł się na dowodzie z dokumentów przedłożonych przez strony oraz na dowodzie z zeznań świadka M. G. (3).

Sąd oddalił wniosek strony powodowej o przesłuchanie świadków A. J., M. G. (2), M. B. i N. G., zawarty w piśmie pełnomocnika powoda z dnia 17 stycznia 2020 r. (k. 81-82). Jak trafnie wskazał pełnomocnik pozwanej, to na powodzie, zgodnie z treścią art. 258 k.p.c., spoczywał obowiązek takiego wskazania świadków, aby ich wezwanie do sądu było możliwe. Powód natomiast nie wskazał adresów zamieszkania ww. osób, a nadto próbował przesunąć ten obowiązek na pozwaną poprzez zobowiązanie jej przez Sąd do wskazania adresów świadków. Podkreślić należy, iż w świetle art. 258 k.p.c. wskazanie faktycznego adresu zamieszkania świadka jest obowiązkiem strony, która o takiego świadka wnioskuje, a nie sądu, czy strony przeciwnej.

Ponadto Sąd oddalił wniosek o powoda o zwrócenie się do Sądu Rejonowego w Grudziądzu o nadesłanie akt sprawy o sygn. akt (...) 343/19., ponieważ zdaniem Sądu przeprowadzenie dowodu z tych akt wykazałoby fakt bezsporny między stronami, a poza tym okoliczności, które miały zostać wykazane za pomocą tego dowodu, zostały już udowodnione innymi środkami dowodowymi wnioskowanymi przez powoda (art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c.).

Sąd pominął dowód z przesłuchania stron na okoliczności wskazane w pozwie. W tym miejscu wymaga podkreślenia, iż sąd może dopuścić taki dowód tylko wtedy, gdy po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i tylko dla wyjaśnienia tych faktów (art. 299 k.p.c.). Natomiast w niniejszej sprawie stan faktyczny pozostawał między stronami w zasadzie bezsporny, a zaoferowany przez strony materiał dowodowy był wystarczający dla wyjaśnienia faktów istotnych dla jej rozstrzygnięcia. Jeżeli pozostawały jakieś niejasności w sprawie, to zostały one wyjaśnione w sposób wyczerpujący przez dowód z zeznań świadka.

Sąd nie pominął dowodu z dokumentów prywatnych wskazanych przez stronę pozwaną w odpowiedzi na pozew w pkt. a, b, d, e i h. W ocenie Sądu dokumenty te nie budziły wątpliwości co do ich prawdziwości.

W niniejszej sprawie powód domagał się przeproszenia oraz zasądzenia od pozwanej na określony cel społeczny wskazanej kwoty za naruszenie jego dóbr osobistych w postaci tajemnicy korespondencji i prawa do prywatności poprzez ujawnienie treści wiadomości SMS kierowanych przed powoda do pozwanej.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, **tajemnica korespondencji**, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny (art. 24 k.c.)

Jak wynika z przytoczonych przepisów polskie prawo nie przewiduje zamkniętego katalogu dóbr chronionych prawnie. Tym niemniej aby dochodzić zadośćuczynienia za ich naruszenie, nie wystarczy samo wskazanie zdarzenia, które spowodowało to naruszenie, ale także powód musi wskazać jakie konkretnie dobra osobiste zostały naruszone. Przy wyjaśnianiu istoty dóbr osobistych i związanych z nimi praw osobistych dominujący jest pogląd wskazujący, iż przy ocenie czy doszło do naruszenia dóbr osobistych decydujące znaczenie ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ile to jaką reakcją wywołuje w społeczeństwie to naruszenie. Podkreśla się przy tym, że przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego, którego ochrony domaga się osoba zgłaszająca żądanie należy brać pod uwagę całokształt okoliczności, a nie np. zwrot wyrwany z całej wypowiedzi. (tak: S. Dmowski, uwagi do art. 23 k.c. [w:] S. Dmowski, S. Rudnicki, Komentarz do Kodeksu Cywilnego. Księga pierwsza. Część Ogólna, LexisNexis, Warszawa 2011). Ocena czy doszło do naruszenia dobra osobistego danego podmiotu oparta jest na przesłankach subiektywnych i obiektywnych. Przepisy art. 23 i 24 k.c. w odniesieniu do ogólnej reguły dowodowej nakładają na powoda obowiązek wykazania, iż doszło do naruszenia jego dobra osobistego i wskazania jakie dobro zostało naruszone.

Zgodnie z art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Przepisy art. 23 i 24 k.c. konstruuje domniemanie bezprawności działania. W tej sytuacji na pozwanym ciąży obowiązek udowodnienia, iż jego działanie nie było bezprawne. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyrok z 7 kwietnia 2009 roku (I PK 210/08, M.P.Pr. 2009/12/642) do powstania roszczeń określonych w art. 24 k.c. nie jest wystarczająca sama bezprawność działania sprawcy. Niezbędny jest także skutek tego działania w postaci naruszenia jednego z dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c.

Z treści art. 24 § 1 k.c. wynika jednoznacznie, iż ochrona dóbr osobistych przysługuje jedynie przed działaniem bezprawnym. Przesłanka bezprawności działania jest przesłanką konieczną do udzielenia ochrony o charakterze niemajątkowym. Przesłanka bezprawności działania jest ujmowana w kodeksie cywilnym szeroko. Przyjmuje się mianowicie, że bezprawne jest każde działanie sprzeczne z normami prawnymi, a nawet z porządkiem prawnym oraz zasadami współżycia społecznego. W orzeczeniu z dnia 19 października 1989 r. Sąd Najwyższy wskazał, iż za działania bezprawne uważa się każde działanie naruszające dobro osobiste, jeśli nie zachodzi żadna ze szczególnych okoliczności usprawiedliwiających je (II Cr 419/89, OSP 11-12/90, poz. 377). Sąd Najwyższy wskazał, iż do okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych zalicza się: działanie w ramach porządku publicznego – tj. **działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa**, wykonywanie prawa podmiotowego, zgodę pokrzywdzonego, działanie w obronie uzasadnionego interesu społecznego.

Prawo do tajemnicy korespondencji (w przedmiotowej sprawie ściślej: tajemnicy telekomunikacyjnej) oraz prawo do prywatności są dobrami osobistymi człowieka podlegającymi ochronie. Należy przy tym zaznaczyć, że prawo do prywatności w judykaturze jest postrzegane jako prawo każdego człowieka do wyłącznego dysponowania danymi na swój własny temat. Osoba zatem decyduje, czy chce pozostać anonimowa, czy też informacja na jej temat może być udostępniona osobom trzecim. Tajemnica telekomunikacyjna obejmuje natomiast tajemnicę rozmów, tożsamość uczestniczących w niej osób, a także przetwarzanie i udostępnianie danych, w tym tzw. bilingi (tak: Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 20 września 2018 r., I ACa 379/18, LEX nr 2574866).

Zgodnie z art. 159 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2460 ze zm. – dalej zw. jako „PrTelekom”) tajemnica telekomunikacyjna obejmuje m.in. treść indywidualnych komunikatów. Definicja legalna komunikatu wynika z art. 2 pkt 17 PrTelekom. Komunikatem jest każda informacja wymieniana lub przekazywana między określonymi użytkownikami za pośrednictwem publicznie dostępnych usług telekomunikacyjnych. Treścią indywidualnego komunikatu będzie zatem treść rozmowy telefonicznej, SMS, wiadomość przesłana pocztą elektroniczną, z pomocą komunikatora, usługi społecznościowej itp. (tak: S. Piątek, Prawo telekomunikacyjne. Komentarz. Wyd. 4, Warszawa 2019, uwagi do art. 159). W ust. 2

art. 159 PrTelekom wprowadzony został zakaz zapoznawania się, utrwalania, przechowywania, przekazywania lub innego wykorzystywania treści lub danych objętych tajemnicą telekomunikacyjną **przez osoby inne niż nadawca i odbiorca komunikatu**. Oznacza to, że tak skonstruowany zakaz dotyczy osób trzecich, a nie nadawcy czy odbiorcy, którzy mogą, co do zasady, samodzielnie dysponować komunikatem i wykonywać z nim różnego rodzaju czynności, np. przekazywać go dalej osobom trzecim. Nadto osoba trzecia może dokonywać czynności wymienione w art. 159 ust. 2 PrTelekom, jeżeli uzyskała na to zgodę nadawcy lub odbiorcy, których dotyczą dane objęte tajemnicą telekomunikacyjną (pkt 2).

W ocenie Sądu Okręgowego, przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt omawianej sprawy, powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności, zdaniem Sądu, wskazać należy, iż działania strony pozwanej nie cechuje bezprawność. Tajemnica korespondencji ma zabezpieczać ochronę jej nadawcy oraz odbiorcy przed nieuprawnionym dostępem osób trzecich do treści korespondencji. Do nieuprawnionego dostępu osób trzeci dochodzi m.in. w sytuacji, gdy zapoznają się one z treścią tej korespondencji bez zgody lub wiedzy nadawcy lub odbiorcy. Poza tym wykorzystanie treści korespondencji przez którąkolwiek z jej stron, np. jej udostępnienie innym osobom także wyłącza bezprawność takiego zachowania. Okolicznością bezsporną między stronami jest prowadzenie postępowania przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu o ustalenie kontaktów powoda z małoletnią córką stron. Pozwana w odpowiedzi na wniosek powoda o zabezpieczenie tego roszczenia przedstawiła wydruki z wiadomości SMS wysyłanych jej przez powoda. W ocenie Sądu powyższe okoliczności stanowią wykonywanie prawa podmiotowego przez pozwaną. Każda ze stron procesu ma prawo powoływać się na okoliczności, które w jej ocenie są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i powoływać wnioski dowodowe w tym zakresie. Weryfikacja procesowa przytoczonych przez stronę okoliczności i złożonych na ich poparcie wniosków dowodowych należy do sądu, który rozpoznaje daną sprawę. Jeśli zdaniem pozwanej dowód w postaci korespondencji między stronami dołączony do pisma procesowego z dnia 8 lipca 2019 r. ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia wniosku o zabezpieczenie, to ma ona prawo składać taki dowód w toku postępowania. Do Sądu Rejonowego rozpoznającego sprawę o ustalenie kontaktów należy rozstrzygnięcie w przedmiocie złożonych przez pozwaną wniosków dowodowych. Odmierna interpretacja prowadziłaby do ograniczenia stronie prawa do dochodzenia lub obrony swych praw. Podzielić należało w tym zakresie zdanie wyrażone przez pełnomocnika pozwanej w odpowiedzi na pozew w niniejszej sprawie, że poprzez ujawnienie przed sądem treści SMS powoda pozwana miała możliwość wykazania okoliczności na które się powoływała. Podobnie należało ocenić zachowanie pozwanej polegające na zapoznawaniu z treścią i zleceniu przez nią dokonania wydruków korespondencji prowadzonej z powodem swoim pracownikom. Pracownicy te weszły w posiadanie wiadomości tekstowych od jednej ze stron korespondencji, co zgodnie z treścią art. 159 ust. 2 PrTelekom wyłączało bezprawność ich zachowania.

Po wtóre wskazać należy, iż trudno uznać za uzasadniony argument powoda, że udostępnienie przez pozwaną wiadomości SMS kierowanych do niej przez powoda miało na celu jego ośmieszenie czy poniżenie. Jeżeli powód uważa, że treść korespondencji, którą sam napisał, ośmiesza go, to musi również godzić się na to, iż druga strona może zapoznać z jej treścią także inne osoby, jak również wykorzystać ją w postępowaniu sądowym. Poza tym stwierdzenie czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego powinno być ocenione przez pryzmat kryterium subiektywnego i obiektywnego. Działanie dokonane przez pozwaną winno wywoływać również u osoby postronnej podobne odczucia. Powinno wywoływać u tej osoby przekonanie, że udostępnianie tego typu prywatnych, czy też intymnych wiadomości SMS osobom trzecim miało na celu ośmieszenie czy poniżenie innej osoby w jakikolwiek sposób. Natomiast powołanie się w sprawie o ustalenie kontaktów na wydruki z komunikatów SMS, czy udostępnienie takich wiadomości tekstowych osobom trzecim celem ich wydrukowania, niewątpliwie nie narusza niczyich dóbr osobistych. Z treścią wiadomości SMS kierowanych przez powoda mógł zapoznać się jedynie wąski krąg odbiorców (z jednej strony – członkowie składu orzekającego w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Grudziądzu, a z drugiej strony pracownicy gabinetu dentystycznego prowadzonego przez pozwaną).

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd oddalił powództwo A. C. (1) i na podstawie art. 98 k.p.c. obciążył go jako stronę przegrywającą kosztami postępowania poniesionymi przez pozwaną M. G. (1) w sprawie w wysokości 1.637 zł, w tym kwoty 1.620 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej na podstawie § 2 pkt 3 (900 zł) i § 8 ust. 1 pkt 2

(720 zł) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265 ze zm.) oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

SSO Wojciech Modrzyński

IC 2267/19

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

T., (...)

(...)

IC 2267 /19

ZARZĄDZENIE

1) (...)

3) (...)

T., (...)

(...)